

Analýza využívania operačných programov v období 2007-2012 na úrovni obcí v Prešovskom a Košickom kraji

Tomáš CHARVÁT, Peter SPIŠIAK, Lucia MÁLIKOVÁ

Abstract: *The aim of this paper is to analyze the usage of financial resources within operational programs for the period 2007-2012 at the municipal level (NUTS V) in Košice and Prešov region. Based on two selected regions, this article shows both, similar and different characteristics of using financial resources within individual operational programs, as well as highlights various aspects such as number of contracted projects, differences at urban-rural level or even the amount of used funds in both regions.*

Keywords: *Košice and Prešov region, NUTS V, operational program, financial resources*

Úvod

So vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie (ďalej EÚ) vznikla otázka financovania regionálneho rozvoja na Slovensku pomocou európskych finančných prostriedkov. Ide pritom o výrazne vyššie objemy financií v porovnaní s domácimi zdrojmi. Po rôznych formách predstupovej pomoci sa Slovensko, ako člen EÚ, zapojilo do skráteného programového obdobia 2004-2006. V súčasnosti sa nachádzame v druhom programovom období 2007-2013.

Eurofondy môžu pomôcť členskej krajine EÚ výrazne zlepšiť jej infraštruktúru či kvalitu ľudských zdrojov, vo všeobecnosti však možno povedať, že ide o podporu rozvoja znalostnej spoločnosti a v prípade SR o riešenie najzávažnejšieho problému regionálnej štruktúry SR, regionálnych disparít (NSRR 2007-2013, 2007). Táto téma si zasluhuje pozornosť autorov z rôznych oblastí. Z negeografických autorov možno spomenúť napr. príspevok R. Žitňanského (2006) a sociológov Ľ. Falťan, J. Pašiak (2004). Z domácich geografov sa problematikou zaoberajú aj P. Korec (2005) a E. Rajčáková (2005, 2009). Z českých autorov možno spomenúť práce J. Blažek, D. Uhlíř (2002), z iných európskych P. Mohl, T. Hagen (2010).

Čerpanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov patrí dnes k široko diskutovaným témam. Do popredia sa dostala najmä otázka efektívneho využívania poskytnutých finančných prostriedkov, nakoľko Slovensko malo problém s čerpaním financií na požadovanej úrovni už v predošlom skrátenom programovom období. Jednotlivé analýzy dokumentovali využívanie finančných prostriedkov na nízkej, len asi 30 % úrovni (Mihok, Bialková, 2012). Preto je dôležité sledovať výšku čerpania finančných zdrojov v súčasnom programovom období, kde doterajšie štatistiky poukazujú na podobný trend.

Cieľom príspevku je analyzovať využívanie finančných zdrojov EÚ v jednotlivých operačných programoch počas súčasného programovacieho obdobia na úrovni obcí (jednotky NUTS V). Zaujímavým územím sú NUTS III Prešovský a Košický kraj. Do analýz boli zahrnuté výlučne projekty, ktorých prijímateľom podpory bola obec nachádzajúca sa v záujmovom území. Na príklade dvoch zvolených regiónov článok poukazuje na čerpanie finančných prostriedkov prostredníctvom jednotlivých operačných programov.

Metodika

Predložená analýza sa zakladá najmä na spracovaní rozsiahleho súboru dát týkajúcich sa zazmluvnených projektov z operačných programov v období 2007-2012. V článku sa pozornosť venuje operačným programom, v rámci ktorých sa konkrétne sledovali len projekty realizované na najnižšej, lokálnej úrovni, a teda tie, ktorých prijímateľom je vidiecka obec, resp. mesto. Spomedzi operačných programov sa teda uvažovali len tie, v ktorých prijímateľmi boli obce (v prípade Košíc sme brali do úvahy mesto a mestské časti). Takto definované kritériá umožnili následne v analýze obsiahnuť Regionálny operačný program (ROP) a 5 odvetvových operačných programov: Operačný program Zdravotníctvo (OPZ), Operačný program Vzdelávanie (OPV), Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KaHR), Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia (OP ZaSI) a Operačný

program Životné prostredie (OP ŽP). OP Výskum a vývoj sme do nášho výskumu nezahrnuli, pretože do nami sledovaného obdobia nemali obce zo zvolených regiónov realizované projekty v tomto operačnom programe.

V analýze sa pozornosť venuje rozličným aspektom ako napr. počtu žiadateľov, počtu zmluvných projektov, diferenciám v čerpaní finančných prostriedkov na úrovni mesto-vidiek, tematickému zameraniu projektov, ale aj objemu čerpaných finančných prostriedkov. Vzhľadom k ešte stále prebiehajúcejmu programovému obdobiu boli do týchto analýz zahrnuté projekty od začiatku programovacieho obdobia do leta 2012.

Prehľad skúmaných operačných programov

Hlavným cieľom Regionálneho operačného programu (ROP) je zvýšiť dostupnosť a kvalitu občianskej infraštruktúry a vybavenosti v regiónoch (www.ropka.sk). Riadiacim orgánom je Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Plnenie uvedeného cieľa bude prispievať k dosahovaniu cieľa strategickej priority Infraštruktúra a regionálna dostupnosť, ktorým je „zvýšenie vybavenosti regiónov infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti s ňou súvisiacich služieb“ (www.ropka.sk). Celkový finančný príspevok EÚ na Regionálny operačný program je 1 554 503 927 EUR (www.ropka.sk). V prípade mimoriadne efektívnych a účinných intervencií s ohľadom na dosahovanie cieľov definovaných v NSRR 2007-2013 a jeho príslušných prioritách, ktoré nie je možné realizovať v prioritne preferovaných územiach (sú nimi oba sledované regióny NUTS III), je účelné smerovať príspevky aj do území mimo pólov rastu.

Prioritami Operačného programu Zdravotníctvo (OPZ) sú zlepšenie podmienok ovplyvňujúcich zdravotný stav obyvateľstva ako pracovnej sily prostredníctvom zvyšovania kvality, dostupnosti, efektívnosti zdravotnej starostlivosti a podpory zdravia. Za riadenie a vykonávanie tohto operačného programu je zodpovední Ministerstvo zdravotníctva SR ako jeho riadiaci orgán. OPZ je určený pre oprávnené územie cieľa Konvergencia, čo znamená, že môžu byť podporované tie regióny, ktorých hrubý domáci produkt na obyvateľa meraný paritou kúpnej sily za obdobie rokov 2002-2005 je menší ako 75 % priemeru EÚ 25. Na území SR toto kritérium spĺňajú všetky regióny NUTS II (Západné, Stredné a Východné Slovensko) s výnimkou Bratislavského kraja. Slovenská republika bude môcť v programovom období 2007-2013 čerpať v oblasti zdravotníctva 250 000 000 EUR z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. O tieto zdroje sa môžu uchádzať vybrané zariadenia ústavnej a ambulantnej zdravotnej starostlivosti na realizáciu komplexných projektov (<http://opz.health-sf.sk>).

Operačný program Vzdelávanie podporuje zvýšenie adaptability pracovnej sily prostredníctvom zvýšenia kvality a prístupu k celoživotnému vzdelávaniu. Globálnym cieľom operačného programu Vzdelávanie je zabezpečenie dlhodobej konkurencieschopnosti SR prostredníctvom prispôbenia vzdelávacieho systému potrebám vedomostnej spoločnosti. Riadiacim orgánom je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, sprostredkovateľským orgánom Agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ. Z geografického hľadiska pokrýva operačný program Vzdelávanie celé územie Slovenskej republiky. V rámci celkovej finančnej alokácie pre Slovenskú republiku na roky 2007-2013 je pre operačný program Vzdelávanie alokovaných 600 000 000 EUR pre Cieľ Konvergencia a 17 801 578 EUR pre Cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť (<http://www.minedu.sk/op-vzdelavanie-esf/>).

Globálnym cieľom Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KaHR) je zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti. Prioritne v ňom ide o podporu konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií a priestor dostane vedomostná ekonomika. Riadiacim orgánom je Ministerstvo hospodárstva SR, sprostredkovateľskými orgánmi sú Slovenská agentúra pre cestovný ruch, Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania, Slovenská inovačná a energetická agentúra a Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu. Finančný príspevok ES na tento operačný program je 772 000 000 EUR (<http://www.opkahr.sk>).

Cieľom operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia (OPZaSI) je rast zamestnanosti, sociálnej inklúzie (začleňovania) a budovanie kapacít (predovšetkým v zmysle odborných, t.j. personálnych a sociálnej infraštruktúry) a zlepšenie kvality verejnej správy. Za riadenie a vykonávanie operačného programu je zodpovedný riadiaci orgán, v tomto prípade Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a v jeho kompetencii konajúce sprostredkovateľské orgány Fond sociálneho rozvoja a Sociálna implementačná agentúra. Vzhľadom na nízku flexibilitu a efektívnosť zamestnancov v rôznych oblastiach verejnej správy ako aj potrebu skvalitniť tvorbu politík, budú v operačnom

programy podporované aktivity smerujúce ku skvalitneniu ľudského kapitálu a aktivity orientované na kvalitnú tvorbu politík. Hlavné ciele OP ZaSI sú zamerané na hlavné elementy trhu práce, a to priblíženie sa k plnej zamestnanosti (rast zamestnanosti, znižovanie nezamestnanosti) a na podporu zamestnania osôb ohrozených vylúčením z trhu práce (sú najcitlivejší na zmenu podmienok na trhu práce). Finančný príspevok ES na tento operačný program je 881 801 578 EUR (<http://www.esf.gov.sk>).

Operačný program Životné prostredie (OPŽP) je zameraný na „zlepšenie stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry SR v zmysle predpisov EÚ a SR a na posilnenie environmentálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja“ (<http://www.opzp.sk/>). Kompetencie v tomto prípade spadajú pod Ministerstvo životného prostredia SR, ktoré je riadiacim orgánom tohto operačného programu. Celkový rozpočet programu predstavuje viac ako 2,14 miliardy EUR, z toho prostriedky z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu sú na úrovni 1,82 miliardy EUR (<http://www.opzp.sk/>).

Analytická časť

Vzhľadom na to, že pri európskych projektoch musí byť najskôr vyhlásená výzva na podávanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (NFP), k reálnemu čerpaniu finančných zdrojov môže reálne dôjsť vždy až s určitým časovým odstupom po vyhodnotení podaných žiadostí o NFP a zazmluvnení projektov v rámci jednotlivých výziev. Za proces hodnotenia žiadostí o NFP a riadenie procesu implementácie zazmluvnených projektov zodpovedá riadiaci, resp. príslušný sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom.

Každý OP má v súlade s programovým dokumentom a programovým manuálom stanovený indikatívny rámec výziev. Čerpanie finančných prostriedkov má stanovený indikatívny priebeh a intenzitu čerpania v jednotlivých etapách programového obdobia. Tento krok je súčasťou schvaľovacieho procesu OP a indikatívny rámec výziev OP je záväzný. V rámci auditov (priebežné, záverečné) za správnosť priebehu čerpania prostriedkov podľa platných programových dokumentov (jednotlivé OP a NSRR 2007-2013) sa Slovenská republika „zodpovedá“ Európskej komisii.

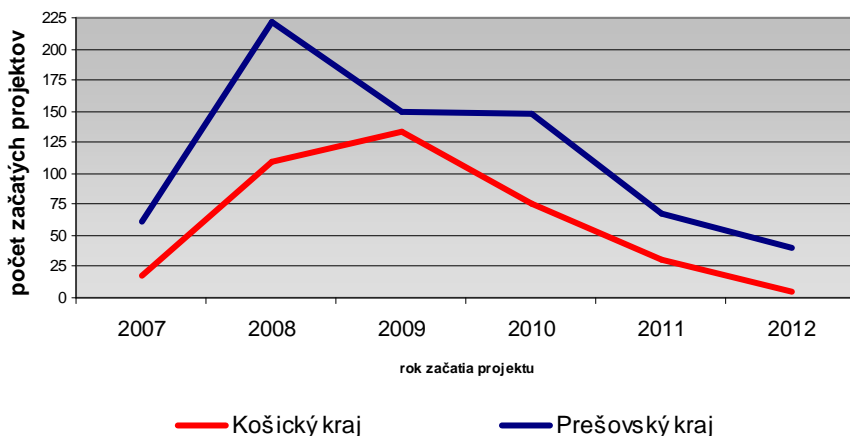
Prvé výzvy boli ešte v roku 2007 vyhlásené v Operačnom programe ZaSI. Najviac výziev bolo takmer v každom sledovanom operačnom programe vyhlásených v roku 2009. Odvtedy počet výziev v jednotlivých rokoch dosahuje nižšie hodnoty. Pre rok 2012 nie je dokonca v OPZ plánované vyhlásenie žiadnej výzvy (*tabuľka 1*).

Tab.1. Počet výziev v sledovaných operačných programoch v období 2007–2012 v SR

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Spolu
OPV	0	8	7	3	5	3	26
OPZ	0	8	5	2	2	0	17
OPŽP	0	3	14	6	5	4	32
ROP	0	5	12	7	1	3	28
OPZaSI	2	7	15	7	2	1	34
OPKaHR	0	1	10	3	4	4	22
Spolu	2	32	63	28	19	15	159

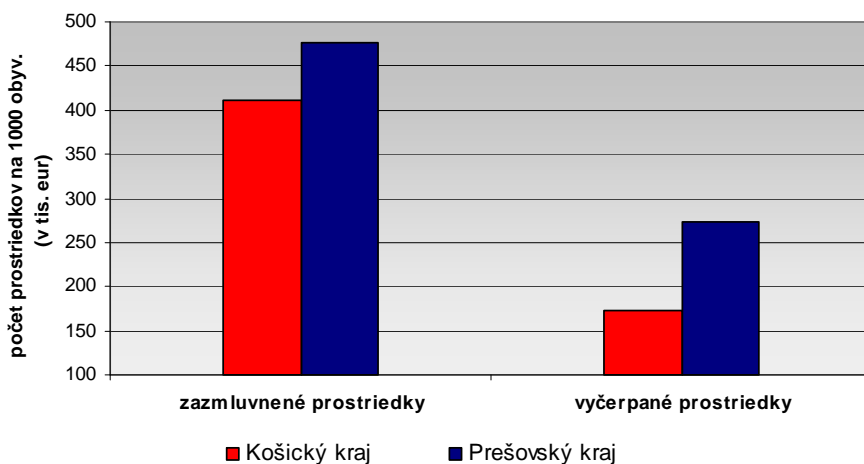
Zdroj: NSRR 2007-2013, *webstránky jednotlivých operačných programov*

Pri sledovaní vývoja počtu realizovaných projektov v rámci jednotlivých operačných programov v záujmovom území je zrejmé, že na začiatku programovacieho obdobia s novými výzvami výrazne rástol počet realizovaných projektov (*obr. 1*). V Prešovskom kraji tento nárast pretrvával v počiatocnom roku nového obdobia, v Košickom kraji v prvých dvoch rokoch. Od polovice programovacieho obdobia mal vývoj počtu projektov skôr klesajúci charakter, a to v oboch spomínaných krajoch, pričom je tendencia, že tento trend pretrvá až do skončenia obdobia v roku 2013. Dôvody možno hľadať v rôznych smeroch (byrokratické zaťaženie procesu žiadosti ako i samotnej implementácie projektu, či neschopnosť predovšetkým menších obcí splniť podmienky pre spolufinancovanie projektu).

Obr. 1. Projekty z operačných programov na úrovni NUTS V v Košickom a Prešovskom kraji v období 2007-2012

Zdroj: vlastné spracovanie podľa štatistík NSRR 2007-2013

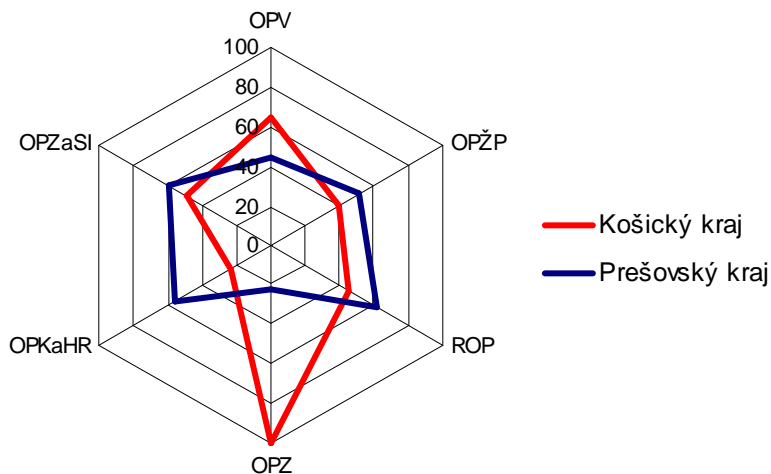
Obr. 2. Finančné prostriedky z operačných programov na úrovni NUTS V v Košickom a Prešovskom kraji v prepočte na 1000 obyvateľov

Zdroj: vlastné spracovanie podľa štatistík NSRR 2007-2013

Prešovský kraj disponuje väčším objemom finančných prostriedkov (vzhľadom k väčšiemu počtu obyvateľov, čo však v súlade s územnou koncentraciou prostriedkov podľa NSRR 2007-2013 nebolo jediným a rozhodujúcim kritériom), čo sa v konečnom dôsledku prejavuje aj v prepočte financií na 1 000 obyvateľov, kde je táto suma o 66 tis. EUR väčšia v porovnaní s Košickým krajom. Odhliadnuc však od objemu zazmluvnených prostriedkov, samotné čerpanie, a teda reálne využitie poskytnutých financií, je u oboch sledovaných regiónov nedostatočné. V Prešovskom kraji sa pohybuje na úrovni 57,28 %, zatiaľ čo v Košickom kraji nedosahuje ani 1/2 (42,25 %).

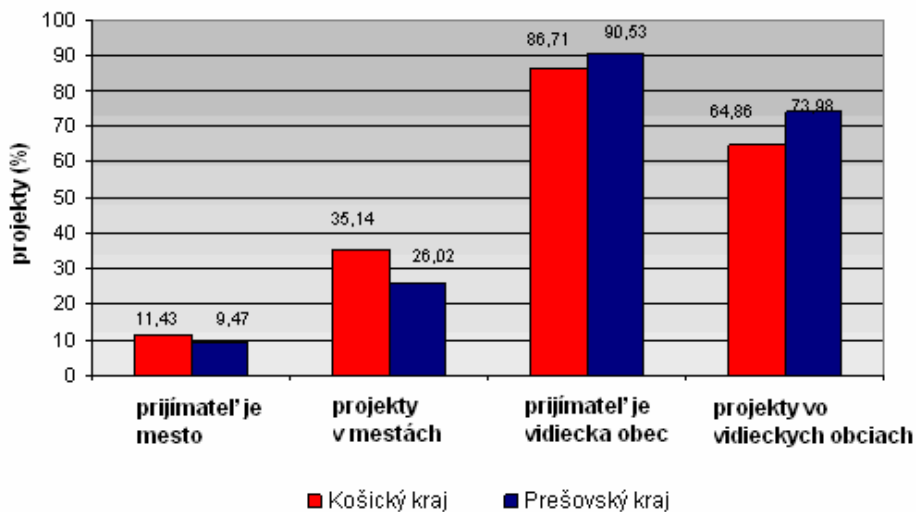
Pri detailnejšom pohľade je zrejmé, že úroveň čerpania zazmluvnených prostriedkov sa líši nielen pri porovnaní oboch krajov, ale i v rámci nich, a to pri sledovaní jednotlivých operačných programov (Obr. 3). Z detailnejšieho pohľadu vychádza lepšie Prešovský kraj s väčším podielom čerpaných prostriedkov u štyroch operačných programov (OPŽP 51,41 %, ROP 61,98 %, OPKaHR 55,22 % a OPZaSI 59,66 %). Na druhej strane v Košickom kraji dosahujú nadpolovičné hodnoty čerpania len dva operačné programy (OPV 64,96 % a OPZ 99,56 %), pričom zdanlivo vysoké percentuálne čerpanie za

OPZ skresľuje skutočnosť, že na úrovni NUTS V sa v tomto regióne realizoval len jeden projekt. Z opačného hľadiska možno identifikovať dva operačné programy s najnižším čerpaním finančných prostriedkov, a to OPZ v Prešovskom kraji a OPKaHR v Košickom kraji, v ktorých sa čerpanie pohybuje na úrovni 1/5 prostriedkov.

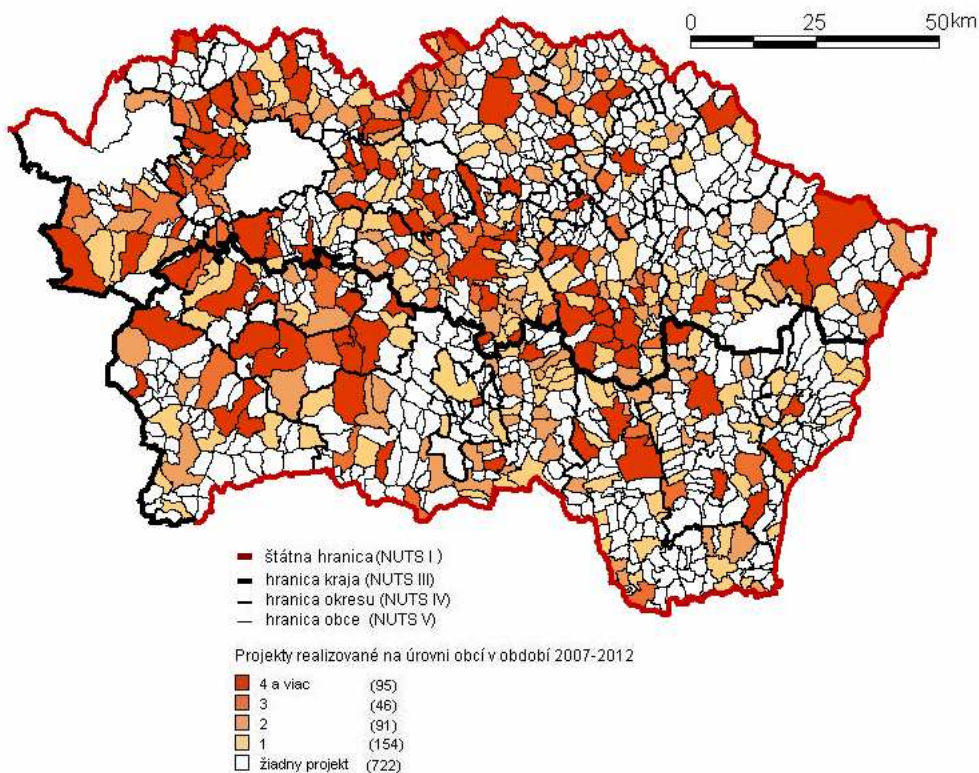
* % podiel reálne čerpaných zo zazmluvnených prostriedkov za jednotlivé operačné programy

Obr. 3. Podiel čerpaných prostriedkov* podľa operačných programov na úrovni NUTS V v Košickom a Prešovskom kraji v období 2007-2012
Zdroj: vlastné spracovanie podľa štatistík NSRR 2007-2013

Obr. 4. Prehľad realizovaných projektov z vybraných operačných programov na úrovni mesto-vidiek v Košickom a Prešovskom kraji v období 2007-2012
Zdroj: vlastné spracovanie podľa štatistík NSRR 2007-2013

Pokiaľ ide o porovnanie čerpania na úrovni vidiek-mesto, v oboch krajoch ide o približne rovnaké podiely (obr. 4). V Košickom kraji 86,7 % a v Prešovskom 90,5 % zapojených obcí sú vidiecke obce. Pri pohľade na realizované projekty však podiel vidieckych obcí klesá na 65 % v Košickom a 74 % v Prešovskom kraji. Tieto hodnoty indikujú skutočnosť, že na jedno mesto pripadá tak v Košickom ako i v Prešovskom kraji v priemere viac realizovaných projektov (8,1 resp. 7,8) v porovnaní s vidieckou obcou (1,9 resp. 2,3).

Obr. 5. Realizované projekty z vybraných operačných programov na úrovni NUTS V v Košickom a Prešovskom kraji v období 2007-2012
Zdroj: vlastné spracovanie

Obr. 5 zobrazuje priestorové rozloženie obcí – prijímateľov finančných prostriedkov v rámci jednotlivých sledovaných operačných programov v období 2007-2012 ako aj intenzitu, resp. úspešnosť konkrétnych obcí pri realizácii projektov (podľa počtu projektov). Z porovnania situácie v oboch krajoch vyplýva približne rovnaká, možno tiež povedať nedostatočná miera zapojenia sa obcí ako žiadateľov (v Košickom kraji 140 obcí, t.j. 32,5 %, v Prešovskom 243 obcí, t.j. 36,5 % zo všetkých obcí). Zaujímavým zistením je, že v rámci ROP sa projekty realizovali nielen v póloch rastu, ale aj mimo nich, čo potvrdzuje už spomínané stanovisko, kedy je s ohľadom na dosahovanie cieľov definovaných v NSRR 2007-2013 účelné smerovať príspevky aj do územia mimo pólov rastu.

Z hodnotenia priestorovej diferenciacie realizovaných projektov v oboch sledovaných krajoch je zrejmé, že v Prešovskom kraji majú obce – prijímatelia podpory silné zastúpenie v severozápadnej časti kraja (okresy Kežmarok, Stará Ľubovňa) a v južnej časti pozdĺž hranice s Košickým krajom (okresy Poprad, Prešov, Vranov nad Topľou). Vo východnej časti možno výraznejšiu koncentráciu vidieť v okrese Snina. Naproti tomu, v Košickom kraji nie je mozaika obcí – prijímateľov tak pestrá. Výraznejšie tu vystupujú najmä okresy v západnej časti kraja (Spišská Nová Ves, Gelnica). Výraznejšie vystupuje ešte západná časť okresu Košice-okolie a severovýchod okresu Trebišov.

Pri pohľade na priestorovú diferenciáciu týchto obcí cez prírodné pomery (hoci nie je priama súvislosť medzi územnou oprávnenosťou žiadateľov, prijímateľov, čerpaním a geomorfologickým celkom), možno skonštatovať, že ich najväčšiu koncentráciu možno vidieť v oblasti Podtatranskej, Hornádskej a Košickej kotliny a na východe pozdĺž Beskydského predhoria. Zaujímavým zistením je, že ani zdanlivo limitujúca štátna hranica, nepredstavuje pre niektoré obce (predovšetkým z okresov Bardejov, Snina, Košice-okolie a Trebišov) skutočnú bariéru a napriek periférnej polohe sa v nich realizujú viaceré projekty.

Pri sledovaní počtu projektov na úrovni mesto-vidiek možno do skupiny prijímateľov s najväčším počtom projektov zaradiť prevažne mestá. V Košickom kraji sa najviac projektov realizovalo v Košiciach (27), Michalovciach (14), Spišskej Novej Vsi (14) a Sečovciach (10). V Prešovskom kraji to boli mestá Prešov (18), Snina (15), Bardejov (12), Humenné (12) a Vranov nad Topľou (12).

Záver

So vstupom Slovenska do EÚ sa v súvislosti s regionálnym rozvojom do popredia dostala otázka využitia finančných prostriedkov z operačných programov. Otvorili sa tak nové možnosti podpory financovania projektov, ktorých realizácia pozitívne vplyva na znižovanie regionálnych disparít, a to najmä vzhľadom k výrazne vyšším poskytovaným finančným objemom v porovnaní s domácimi zdrojmi. Napriek veľkým očakávaniam dosahuje reálne čerpanie týchto prostriedkov na Slovensku v priemere asi 30 % (Mihok, Bialková, 2012). Na základe analýzy čerpania finančných prostriedkov v rámci operačných programov v Košickom a Prešovskom kraji sme poukázali na podobný trend aj na hierarchicky nižšej úrovni – na úrovni obcí. V oboch sledovaných krajoch po počiatočnom „boome“ realizovaných projektov v prvých dvoch rokoch programovacieho obdobia 2007-2013 nastal na prvý pohľad pozvoľný pokles, avšak je dôležité poznamenať, že táto skutočnosť je ovplyvnená aj tým, že mnohé projekty sú v procese implementácie, a teda neboli zahrnuté do úspešných projektov. Zo štatistického prehľadu vyznieva v lepšom svetle Prešovský kraj, kde bol zrealizovaný väčší počet projektov, vyčerpaný väčší podiel zazmluvnených prostriedkov a zapojených viac obcí v porovnaní s Košickým krajom. Je však potrebné uviesť, že v našej analýze sme sledovali len čerpanie obcí. Objem reálne čerpaných prostriedkov môže byť vyšší ak zohľadníme, že pri niektorých výzvach oprávnenými žiadateľmi môžu byť aj subjekty inej právnej formy (napr. zo súkromného sektora). Avšak napriek tomu nie je úroveň súčasného využitia prostriedkov z operačných programov postačujúca. Konkrétnu príčinu je ťažké jednoznačne stanoviť, avšak možno predpokladať, že k nepriaznivej situácii prispieva nedostatočné množstvo zverejnených výziev (čo je však súčasťou indikatívneho rámca výziev a nie je možné ho meniť, s výnimkou obdobia po EÚ audite v rokoch 2011-2012), byrokratické zaťaženie procesu žiadosti ako i samotnej realizácie projektu, či neschopnosť menších obcí podieľať sa na spolufinancovaní projektov vlastnými zdrojmi. Je preto naďalej otázne, ale rovnako zaujímavé sledovať, akým smerom sa bude čerpanie prostriedkov z operačných programov vyvíjať v najbližších rokoch, keď sa súčasné programovacie obdobie blíži ku koncu. Rozhodne však veríme, že kompetentné osoby sa z uvedených nedostatkov poučia a v nasledujúcom období nastavia podmienky čerpania finančnej pomoci zo zdrojov EÚ tak, aby bolo zmyslupnnejšie a efektívnejšie ako doposiaľ.

Literatúra

- BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. 2002. *Teorie regionálního rozvoje – nástin, kritika, klasifikace*. Praha (Karolinum), 342 s.
- FALŤAN, Ľ., PAŠIAK, J., eds. 2004. *Regionálny rozvoj Slovenska – východiská a súčasný stav*. Sociologický ústav SAV, Bratislava (Interlingua).
- INFORMAČNÝ PORTÁL www.strukturalnefondy.sk. [cit: 12. 4. 2012]. Dostupné na: <http://www.strukturalnefondy.sk>.
- KONKURENCIESCHOPNOSŤ A HOSPODÁRSKY RAST. [cit: 12. 4. 2012]. Dostupné na: <http://www.euractiv.sk/?id=konkurencieschopnost-hospod-rast>.
- KOREC, P. 2005. *Regionálny rozvoj Slovenska v rokoch 1989-2004*. Bratislava (Geografika), 228 s.
- MIHOK, J., BIALKOVÁ, D. 2012. Prehľad čerpania Slovenskej republiky zo štrukturálnych fondov Európskej únie. *Transfer inovácií*, 24/2012. Dostupné na: <http://www.sif.tuke.sk/transferinovaci/>.
- MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR. 2003. *Podpora EÚ v programovacom období 2004-2006*. [cit: 12. 4. 2012]. Dostupné na: <http://www.nsr.sk/sk/programovacie-obdobie-2004-2006>.

- MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR. 2007. *Národný strategický referenčný rámec SR 2007-2013*. [cit: 12. 4. 2012]. Dostupné na: <http://www.nsr.sk/narodny-strategicky-referencny-ramec-2007-2013>.
- MOHL, P., HAGEN, T. 2010. Do EU structural funds promote regional growth? New evidence from various panel data approaches. *Regional Science and Urban Economics*, 40, 353-365.
- OPERAČNÝ PROGRAM VZDELÁVANIE. [cit: 12. 4. 2012]. Dostupné na: <http://www.asfeu.sk/operacny-program-vzdelavanie/operacny-program-vzdelavanie/>.
- OPERAČNÝ PROGRAM ZAMESTNANOSŤ A SOCIÁLNA INKLÚZIA. [cit: 12. 4. 2010]. Dostupné na <http://www.esf.gov.sk/new/index.php?SMC=1&id=1958>.
- OPERAČNÝ PROGRAM ZDRAVOTNÍCTVO. [cit: 12. 4. 2012]. Dostupné na: <http://opz.health-sf.sk/>.
- OPERAČNÝ PROGRAM ŽIVOTNÉ PROSTREDIE. [cit: 12. 4. 2012]. Dostupné na: <http://www.opzp.sk/>.
- RAJČÁKOVÁ, E. 2005. *Regionálny rozvoj a regionálna politika*. Bratislava (Univerzita Komenského), 120 s.
- RAJČÁKOVÁ, E. 2009. *Regionálny rozvoj a regionálna politika Európskej únie a Slovenska*. 1. vyd. Bratislava (Geografika), 136 s.
- REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM. [cit: 12. 4. 2012]. Dostupné na: <http://www.ropka.sk/>.
- ŽITŇANSKÝ, R. 2006. Na čo sme štrukturálne fondy používali v rokoch 2004-2006. In: „*Prejeme alebo využijeme eurofondy?*“ Seminár o príprave na najväčšiu finančnú injekciu v slovenskej histórii, s. 7-28. Bratislava (TIS).

Príspevok vznikol v rámci riešenia vedeckého projektu VEGA číslo 1/1247/12, projektu Grant UK č. UK/629/2012 Typológia mikroregionálnych štruktúr v zázemí Bratislavy a projektu Grant UK č. UK/622/2013 Význam miestnych akčných skupín pri rozvoji slovenského vidieka.

Usage of Operational Programs Analyses in the Period 2007-2012 at NUTS V Level in Prešov and Košice Region

Tomáš CHARVÁT, Peter SPIŠIAK, Lucia MÁLIKOVÁ

Summary: *With the accession of the Slovak Republic to the European Union (EU) the question of financing regional development in Slovakia with EU funding was of great interest, mainly because it involves a significantly higher amount of funds compared to domestic sources. Despite this fact, there is still low percentage of financies used in comparison to the whole financial package that has been allocated for the programming period 2007-2013. Based on the case study of Košice and Prešov region (NUTS V), we tried to demonstrate similar trend in usage of financial funds under the operational programs. In the analysis we also attempt to highlight the number of contracted projects, the number of applicants (in this case only cities and rural villages), the differences at the urban-rural continuum, and the amount of funds that have been used. Comparing these and many other aspects we get an insight into the spatial differentiation of the projects funded under the operational programs in both regions, considering the lowest – local level.*

Adresy autorov:

JUDr. Mgr. Tomáš Charvát
Katedra regionálnej geografie, ochrany a
plánovania krajiny
Prírodovedecká fakulta, UK
Mlynská dolina, 842 15 Bratislava
charvat@fns.uniba.sk

Mgr. Lucia Máliková
Katedra humánnej geografie a demografie
Prírodovedecká fakulta, UK
Mlynská dolina, 842 15 Bratislava
malikova@fns.uniba.sk

prof. RNDr. Peter Spišiak, CSc.
Ústav geografie
Prírodovedecká fakulta, UPJŠ
Jesenná 5, 040 01 Košice
peter.spisiak@upjs.sk

Tab. 2. Prehľad základných dát za jednotlivé sledované operačné programy v Košickom a Prešovskom kraji v období 2002-2007

	OP Vzdělávanie		OP ŽP		ROP		Zdravomocivo		KaHr		ZaSI	
	KE	PO	KE	PO	KE	PO	KE	PO	KE	PO	KE	PO
2007	-	-	4	9	13	52	-	-	-	-	-	-
2008	-	-	11	13	64	102	-	-	-	-	34	106
2009	8	5	10	26	108	104	-	-	1	2	7	13
2010	1	-	15	31	31	39	-	-	5	4	23	73
2011	-	-	3	10	8	2	1	5	2	7	16	44
2012	1	1	-	-	-	-	-	3	1	21	3	15
projekty SPOLU	10	6	43	89	224	299	1	9	9	34	83	251
počet obcí-prijímateľov podpory v rámci OP	9	4	39	59	119	158	1	9	9	34	54	142
počet projektov na 1 obec-prijímateľa podpory	1,11	1,50	1,10	1,51	1,88	1,89	1,00	1,00	1,00	1,00	1,54	1,77
zaznamenané prostriedky za kraj (v eurách)	1 324 459,03	695 137,14	88 824 120,69	132 781 279,34	204 002 482,64	208 987 43,9	388 197,70	5 164 317,84	24 066 752,55	24 870 431,08	6600374,43	16 224 191,47
zaznamenané prostriedky, a vybrané OP v SR (v eurách)	464 234 017,72		1 500 568 560,73		1 565 907 124,98		297 212 242,82		733 279 513,30		993 418 243,98	
zaznamenané prostriedky (kraj/SK) (%)	0,29	0,15	5,92	8,85	13,03	13,32	0,13	1,74	3,28	3,39	0,66	1,63
vyčerpané prostriedky za kraj (v eurách)	860 307,42	311 716,74	34 953 734,23	68 266 299,06	92 299 105,25	129291663,8	386 506,51	1 154 296,76	5 616 262,29	13 733 304,99	32 79431,1	9 678 845,65
vyčerpané prostriedky, na v SR vybrané OP (v eurách)	126 245 541,12		605 237 974,61		911 498 078,55		176 053 404,38		428 152 091,32		507 184 097,99	
zaznamenané prostriedky (kraj/SK) (%)	0,68	0,25	5,78	11,28	10,13	14,18	0,22	0,66	1,31	3,21	0,65	1,91

Zdroj: vlastné spracovanie podľa štatistik NSRR 2007-2013